

2024-12-09

Dnr. RÖ 2024-9531

Socialdepartementet

s.remissvar@regeringskansliet.se, s.sl@regeringskansliet.se

dnr S2024/01758

1. Yttrande över Specialiseringstjänstgöring för sjukhusfysiker

Region Östergötland har getts möjlighet att yttra sig över promemorian ”Specialiseringstjänstgöring för sjukhusfysiker” (S2024/01758).

I promemorian lämnas förslag om att det i regionerna ska finnas möjlig-heter att anställa sjukhusfysiker som gör specialiseringstjänstgöring, i en omfattning som motsvarar det planerade framtida behovet av sjukhus-fysiker med specialistkompetens.

Vidare lämnas förslag om hur specialistkompetens för sjukhusfysiker ska uppnås och hur specialiseringstjänstgöringen ska fullgöras samt vilka föreskrifter Socialstyrelsen får meddela.

Författningsförslagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2026.

Sammanfattning

Region Östergötland välkomnar förslaget om att införa en nationell reglering för specialiseringstjänstgöring för sjukhusfysiker och ser positivt på att tydliga riktlinjer fastställs. En god kompetensförsörjning är avgörande för vårdkvaliteten

och strålsäkerheten i landets regioner. Region Östergötland vill dock lämna synpunkter med beaktande av såväl regionala erfarenheter som internationella krav och rekommendationer.

Region Östergötland föreslår, i linje med befintliga lokala modeller och nuvarande praxis, att en legitimerad sjukhusfysiker bör ha minst två års arbetslivserfarenhet innan påbörjad specialistutbildning. Detta stärker yrkesmässig mognad och ökar förmågan att tillgodogöra sig specialistutbildningen.

Region Östergötland påpekar även att (när det gäller den föreslagna tiden från nyutexaminerad legitimerad sjukhusfysiker till färdig specialist) tiden i förslaget om 3,5 år är för kort. Det är inte tillräckligt för att en sjukhusfysiker ska hinna tillgodogöra sig de kunskaper som man bör kunna förvänta sig av en specialistsjukhusfysiker. För att säkerställa att den svenska specialistutbildningen harmoniserar med europeiska riktlinjer från European Federation of Organisations for Medical Physics (EFOMP) och uppfyller nivå 8 enligt European Qualifications Framework (EQF), föreslår Region Östergötland att utbildningen förlängs till minst 4 år, med en tydlig struktur för kärnkompetenser och praktiska moment. Lokala erfarenheter visar att detta ger utrymme för nödvändig fördjupning inom de kliniska och vetenskapliga områden som omfattas av sjukhusfysikerns komplexa roll.

Region Östergötland har etablerat en klinisk karriärstege för sjukhusfysiker med tydliga kriterier för progression mellan olika nivåer: legitimerad sjukhusfysiker, specialistsjukhusfysiker och översjukhusfysiker. Förslaget att införa en nationell reglering bör inkludera riktlinjer för karriärprogression och erkännande av kompetensnivåer. Detta kan underlätta harmonisering och kompetensförsörjning nationellt.

För en hög kvalitet i ST-utbildningen bör det införas krav på handledarutbildning för samtliga handledare, inklusive pedagogiska och etiska aspekter. Detta är i linje med befintliga lokala rutiner och kan stärka lärande och utveckling.

För att säkerställa en jämn utbildningskvalitet bör det införas en nationell standard med gemensamt utformade examinationsmoment. Det bör även definieras vilka förutsättningar som krävs organisatoriskt för att få erbjuda specialisttjänstgöring för sjukhusfysiker.

Socialstyrelsen bör säkerställa att de målbeskrivningar som tas fram harmoniserar med internationella standarder, som EFOMP:s riktlinjer, för att underlätta internationellt erkännande av svenska specialistsjukhusfysiker. Det är centralt att tydliggöra tjänstgöringstid, delmoment och kurser samt mål i beskrivningen av tjänsten.

Region Östergötlands fördjupade ställningstagande

1) Förslag till ändring i patientsäkerhetsförordningen (2010:1369)

Arbetslivserfarenhet innan påbörjad ST

Av remissen, Patientsäkerhetsförordningen (2010:1369) framgår inga krav på arbetslivserfarenhet innan påbörjad specialistutbildning för sjukhusfysiker.

Region Östergötland föreslår ett tillägg i Patientsäkerhetsförordningen (2010:1369) 4 kap, 3§ för sjukhusfysiker motsvarande den som finns för tandläkare i samma förordning.

”För att en legitimerad sjukhusfysiker ska uppnå specialistkompetens ska han eller hon utöva arbete som sjukhusfysiker under minst två år efter att ha fått legitimation som sjukhusfysiker. Den legitimerade ska därefter förvärva de kunskaper, färdigheter och förhållningssätt som föreskrivs för specialistkompetensen genom att genomgå specialiseringstjänstgöring under minst fyra år.”

2) Förslag till ändring i patientsäkerhetsförordningen (2010:1369)

Utbildningens längd

Av remissen framgår att utbildningslängden för ST-tjänstgöringen ska uppgå till minst 3,5 år.

Enligt de europeiska riktlinjerna från European Federation of Organisations for Medical Physics (EFOMP) framgår att utbildningen för en ”medical physics expert” (MPE) ska motsvara nivå åtta på den europeiska utbildningsskalan (European qualification framework). Det motsvarar minst fyra års utbildning utöver en universitetsutbildning på masternivå.

Region Östergötland föreslår följande ändring av formulering i Patientsäkerhetsförordningen(2010:1369) 4 kap, 3§ för att ST-utbildningen för sjukhusfysiker i Sverige ska motsvara de europeiska kraven som ett minimum dvs 4 år.

”För att en legitimerad sjukhusfysiker ska uppnå specialistkompetens ska han eller hon förvärva de kunskaper, färdigheter och förhållningssätt som föreskrivs för specialistkompetensen genom att genomgå specialiseringstjänstgöring under minst fyra år.”

3) Förslag till ändring i förordningen (2015:284) med instruktion för Socialstyrelsen

Av remissen framgår följande:

”Inom myndigheten finns ett rådgivande organ som benämns Nationella rådet för specialiseringstjänstgöring. Det ska bistå Socialstyrelsen med att (...) 6. utarbeta kriterier för utbildande enheter för att säkerställa att verksamheten har den bredd och inriktning som behövs för att erbjuda specialiseringstjänstgöring av hög kvalitet. Rådet ska vidare bistå Socialstyrelsen i frågor om enskilda läkares och tandläkares kompetens i förhållande till fastställda målbeskrivningar.”

Region Östergötland föreslår att punkt sex även bör uppdateras så att även sjukhusfysiker omfattas av bestämmelsen.

Region Östergötland

2025-01-09

Niclas Lindahl

HR-direktör